

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
Yönetim Kurulu Başkanı
Tuncay Özilhan'ın Türkiye
SİAD Platformu
Kayseri Başkanlar Kurulu
konuşması

14 HAZİRAN 2001 KAYSERİ

Sayın Vali, Kayseri ilimizin değerli yöneticileri, sayın başkanlar, değerli basın mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Türkiye SİAD Platformu'nun, kurumlaşma faaliyetleri ve zirve hazırlıkları çerçevesinde gerçekleştirdiği olağan Başkanlar Kurulu toplantılarından birinde, bu kez Kayseri'deyiz. Bizlere ev sahipliği yapan Kayseri Sanayici ve İşadamları Derneği'ne, sayın Başkan Faruk Molu'nun şahsında teşekkür ediyoruz.

Bu toplantılarda, geleneksel olarak, bir yandan, gündemimiz doğrultusunda görüşme ve çalışmalar yaparken, bir yandan da güncel konular üzerine görüş alışverişinde bulunuyoruz. Sanayici ve İşadamlarının biraraya geldiği topluluklarda, güncel konuları konuşurken ana temanın ekonomi olması kaçınılmaz. Hele ciddi bir krizin tüm ekonomiyi sardığı ve bizlerin ağırlıklı temsil ettiği reel sektörü inim inim inlettığı bu günlerde, elbette çokça ekonomi konuşacağız. Ekonominin, Anadolu'nun dört köşesine yayılmış can damarlarını temsil eden değerli başkanlar, burada birazdan söz alacak ve düşüncelerini, görüşlerini, yaşadıklarını birinci elden anlatacaklar.

Ben, izin verirseniz, bir tür rol paylaşımı yaparak, yaşadığımız ekonomik krizin altında yatan ve bu krizi her seferinde alttan alta tetikleyen siyasal sistem ve bu sistemde yapılması gereken ivedi değişiklikler üzerinde duracağım.

Biz siyaset konuştuğumuz zaman, bazı eleştirilere maruz kalıyoruz. “İşadamı işine baksın, siyasete karışmasın”deniyor. Elbette biz de işimize bakmak, zamanımızı daha kârlı, daha verimli, daha çok istihdam yaratan, daha hızlı büyüyen, dünya piyasalarında daha güçlü rekabet eden işletmeler, markalar yaratmaya ayırmak isteriz.

Ama işe koyulduğumuzda görüyoruz ki, bir şeyler elimizi tutuyor. Yatırım kararı alamıyoruz, çünkü önümüzü rahatça görebileceğimiz istikrarlı bir ekonomik ortam bulamıyoruz. Yabancı ortaklıklar kuramıyoruz, çünkü bu bulanık ortam yüzünden Türkiye'ye gelmek istemiyorlar. Yeni yatırımlar yapamayınca, küresel dünya pazarlarında rekabet edemiyoruz, yeni istihdam olanakları yaratamıyoruz. Mevcut üretimimizi sürdürebilmek için kaynağa ihtiyaç duyuyoruz, bir bakıyoruz kaynakların büyük kısmına devlet el koymuş. Devletin sınırsız kaynak talebi yüzünden kredi faizleri irrasyonel boyutlara yükselmiş.

Neden devletin bunca kaynağı kurutması gerekiyor? Neden ekonomi bir türlü istikrara kavuşmuyor? Bu sorulara cevap aradığımızda, siyasal istikrarsızlığın, ekonomik istikrarsızlığı yaratan asıl neden olduğunu görüyoruz. Son krizde de açıkça ortaya çıktığı gibi, ekonomideki yapısal bozukluğun, devletin ekonomi içinde yer alış biçiminden kaynaklandığını tespit ediyoruz. Ekonominin büyümesi, verimlilik ve istihdam artışı sağlanması için kullanılması gereken kaynakların, oy toplamak için, yandaşlara siyasal-ekonomik çıkar sağlamak için, iktidarı mümkün olduğunca sürdürebilmek için tüketildiğini görüyoruz.

İşte bu yüzden, sadece bir vatandaş olarak, bir vergi mükellefi olarak değil, Türkiye'nin gelişmiş ülkeler seviyesine yükselmesinde misyon üstlenmiş, sorumlu iş adamları camiası olarak, “siyasetin elini ekonomiden çekmesi gerekir” diyoruz. “Çağdaş batı dünyasının standartlarına göre düzenlenmiş bir siyasal sistem istiyoruz” diyoruz. İş gücü bırakıp, siyasal reformlar üzerine kapsamlı çalışmalar yapıyor, uzman görüşleri derliyor, bunları hükümetlerle kamuoyuyla paylaşıyoruz.

Bütün bu yaptıklarımız, çağdaş demokratik dünyanın bir parçası olmanın doğal gerekleri. AB üyeliği hedefini önüne koymuş bir ülkenin siyasetçisi, kendini çağdaş demokrasinin bu gereklerine de alıştırmak zorunda.

Bugün kamu bankalarının yönetiminin tek elde toplanması, tarım sübvansiyonlarına yeni bir şekil verme çabası, çeşitli piyasalarla ilgili düzenleyici kurulların kurulması, ekonomi ile siyasetin yollarının ayrılması doğrultusunda atılmış önemli adımlar olarak görülebilir. Öyledir de.

Neredeyse, hükümetin en önemli gündem maddesinin “siyasetin ekonomiden elini çekmesi” olduğunu söyleyeceğiz. Söyleyeceğiz ama, bir türlü dilimiz varmıyor. Çünkü aynı hükümetin mensuplarının, kamu bankalarını ellerinden bırakmamak için direnmelerini, tarımdaki düzenlemeleri engelleyerek programı delmelerini, düzenleyici kurullara partilerinin adamlarını yerleştirmek için gayret sarf etmelerini şaşkınlıkla izliyoruz. Bu konuda atılmış her olumlu adımı alkışla karşılıyoruz ama, engellemelerin yarattığı gecikmelerin faturasının toplu olarak önümüze konmasından da şiddetle endişe duyuyoruz.

“Çağdaş batı dünyasının standartlarına göre düzenlenmiş bir siyasal sistem” konusunda ise doyurucu tek bir adımın atılmadığını görüyoruz.

Türk kamuoyu yıllardır, daha demokratik bir siyasal yapı için Anayasamızda ve yasalarımızda bazı değişiklikler yapılması gerektiğini tartışıyor. Ne yazık ki, bu tartışmalar ve onları yaratan ihtiyaçlar tamamen göz ardı ediliyor. Türkiye, AB’ne tam üyelik hedefini ortaya koyuyor ama bu yolda ilerleyebilmek için ön şart olan Kopenhag kriterlerinin gereklerini yerine getirmiyor.

TÜSİAD olarak, yıllardır savunduğumuz bu konularla ilgili olarak bugün küçük de olsa bir tesellimiz var. Dün her şeyi yalnız başımıza söylüyorduk. Bugün Odalar Birliği, İşveren Sendikaları, SİAD’lar, kısacası bütün iş dünyası aynı talepleri dile getiriyor.

Odalar Birliği’nin bir kaç gün önce açıklanan anketine katılan 3500’e yakın işadammının yaklaşık yüzde 99’u AB ile bütünleşme sürecinde Türkiye’nin yeniden yapılanması gerektiğini söylüyor. Yüzde 95’ten fazlası yeni bir Anayasa’ya ihtiyaç olduğunu, yüzde 97’si Siyasal Partiler Yasası’nın, Seçim Kanunu’nun değişmesi gerektiğini söylüyor.

Türkiye Genç İşadamları Derneği de aynı konularda, benzer görüşler savunan bir raporunu daha yeni kamuoyuna açıkladı.

Yalnız iş dünyasından değil, devlet ve hükümet içinden de benzeri görüşlerin dile getirildiğine şahit oluyoruz.

Cumhurbaşkanımız sayın Ahmet Necdet Sezer. “Siyasal Partiler Yasası’nda parti içi demokrasiyi güvence altına alacak değişiklikler yapılması” gereğinin altını çiziyor. “Geniş halk kitlelerinin temsilini sağlayacak seçim sistemlerinin uygulanması”nın siyasi istikrarı sağlayacağını ve demokratikleşme sürecini hızlandıracağını belirtiyor. Anayasa’nın temsilde adalet ve yönetimde istikrar sağlayacak bir seçim sistemi emrettiğini hatırlatıyor.

Adalet Bakanımız sayın Hikmet Sami Türk, “ufukta bir seçim görünmeden, siyasi partiler ve seçim yasalarının ele alınmasının” faydalı olacağını, partilerin gelir ve giderlerinde saydamlığın sağlanması gerektiğini, parti kapatma cezası yerine, devlet yardımını kesme ve seçime sokmama gibi yaptırımların getirilmesini savunuyor.

Biz de bu görüşlere büyük ölçüde katılıyoruz..

Peki, bütün bu görüşler, neden herhangi bir zamanda değil de bugün dile getiriliyor. Bu görüşlerin bu kadar arka arkaya ortaya atılmasının arkasında yatan endişe nedir?

Bu konuya ön yargısız biçimde, ülke menfaatleri perspektifinden ve sağduyuyla yaklaşan, herkesin kabul edeceği bir gerçek var: Türkiye çok kritik bir dönemden geçiyor. Ekonominin kendi sorunları var. Buna siyaset kaynaklı yenilerinin eklenmesine ihtiyaç yok. Programı sürdürmenin önündeki siyasi engeller bizi yeni bir krize rahatlıkla sürükleyebilir.

Bunun da ötesinde, birkaç ay idare etmek ya da bu yılı hayırlısıyla atlatmak artık yeterli olamayacak. Siyasi sistemin krizler üreten yapısının değişmesi lazım. Lider sultanın egemen olduğu partiler, feodal beyliklere dönmüş bakanlıklar, milletle ilişkisi kalmamış vekiller, içlerinde, ülkeyi düze çıkaracak bir dönüşümün kıvılcımını değil, bizi tam anlamıyla batağa sürükleyecek yeni krizlerin sürekli potansiyelini taşıyorlar.

Fazilet Partisi ile ilgili dava, günler öncesinden piyasaların gündemine girebiliyor. Herkesin endişesi, ufukta hiç hazır olmadığımız yeni bir seçimin gözükmesi. Takdir hiç şüphesiz yüce yargınıdır ve yargı da yürürlükte bulunan yasalarla bağlıdır.

Oysa TÜSİAD'ın yaklaşık 5 yıl önce gündeme getirdiği ve bugün sayın Adalet Bakanımızın da savunduğu gibi, parti kapamayı engelleyen ve yerine başka cezalar getiren bir düzenleme Siyasi Partiler Kanunu'nda yapılmış olsaydı, bugün hiçbirimizin bu tarz endişelere kapılması gerekmecekti.

Dünyanın bütün gelişmiş demokrasilerinde, siyasi kilitlenmeleri, ekonomik ve siyasi krizleri aşmanın yolu, yönetimi yenilemek, yani seçime gitmektir. Oysa yeni bir ekonomik krize, yeni bir siyasal kilitlenmeye kaynaklık edeceği korkusuyla, Türkiye'de seçimden uzak durmaya başladık. Bunun temel nedeni, seçim sistemimizin, temsilde adalet ve yönetimde istikrar sağlamaması, seçmenlerin çoğunluğunun karşı olduğu bir eğilimin iktidara gelmesine imkan tanıyabilmesi, bugün geçerli olan siyaset-ekonomi ilişkisinin, seçim ekonomisi uygulamalarıyla Türkiye ekonomisine telafisi güç tahribatlar bırakmasıdır.

Hiçbir demokratik ülkede “aman seçim yapmayalım, ekonomi zora girer” diye endişe olamaz, olmamalıdır. Demokrasinin efektif biçimde işlemlenmesini istiyorsak bu endişeyi ortadan kaldırmalıyız. Bunun yolları da belli: Ekonomiyle siyasetin bağına kesmek, yeni bir Seçim Kanunu ve Siyasi Partiler Kanunu yapmak.

Değerli Başkanlar,

Türkiye daha demokratik bir yapıya kavuşmak zorunda. Yasama dokunulmazlığının yeniden düzenlenmesi, düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğüne ilişkin kısıtlamaların ve ölüm cezasının kaldırılması, kültürel ve bireysel özgürlükler geliştirilmesi, işkence ve kötü muamelenin engellenmesi, MGK'nın “danışma kurulu” niteliğinin güçlendirilmesi, adil yargılama ve yargı bağımsızlığına ilişkin düzenlemelerin yapılması bu çağdaş demokratik yapının olmazsa olmaz unsurlarıdır. Tabii hepsinden önce ve ivedilikle Siyasi Partiler Kanunu ve Seçim Kanunu'nun değiştirilmesi gerekmektedir.

Bugün, farklı siyasal görüşlere sahip olsalar da, çeşitli kesimler, Türkiye’de siyasetin yeniden yapılanması konusunda aynı görüşte birleşebiliyorlar. Neden? Çünkü gelişmiş bir demokrasi, çağdaş dünyada, büyük, ulvi bir hedef değildir. Bir asgari müşterektir. Bu asgari müşterek temelinde her siyasi düşünce eşit rekabet şansına sahip olacak ve faaliyetini geliştirebilecektir. Oysa, demokratik kısıtlamaları iktidarın bir güvencesi olarak görenler, aynı kısıtlamaların yarın kendilerine karşı kullanıldığına da çok rahatlıkla şahit olabilirler. Tarih bunun örnekleriyle doludur.

Öte yandan gelişmiş demokrasi, Türkiye’nin batı dünyası içinde yerini alması için olmazsa olmaz bir koşuldur. Dünya piyasaları artık ekonomik olduğu kadar siyasal kriterlere göre de davranmaktadır. Kopenhag kriterlerinde ifadesini bulan standartlar, yalnız AB için değil ABD için de ayırt edici kimlik unsurları haline gelmiştir. Yani hangi pazarlara entegre olmayı seçerse seçsin, batı dünyasının bir parçası olmak isteyen bir Türkiye’nin bu yükümlülüklerden kaçma şansı yoktur.

Kaldı ki, bizim batı dünyası ile bütünleşmekten başka şansımız da yok. Türkiye’nin sanayisi, ihtiyaçlarıyla, kapasitesiyle, kalitesiyle Afrika’ya, Orta Doğuya, Türk Cumhuriyetleri’ne, Balkanlara, Doğu Avrupa’ya bir-iki numara büyük gelir. Gelişmiş batı pazarlarına entegre olmamış bir Türkiye için, fakirleşmekten başka bir seçenek olamaz.

Tek yönlü bir yolda, dik bir yokuşu tırmanmaya çalışıyoruz. Bu son derece ağır hareket eden ve her gün bir vidası fırlayıp, bir contası gevşeyen araçla hedefe ulaşmamız mümkün değil. Geri dönemeyiz, bir kenarda durup bekleyemeyiz, arkadan gelenlerin bizi geçmesine göz yumamayız, aracı terkedemeyiz. El birliğiyle bu aracı onarıp, yenileyerek hedefe ulaşmanın yolunu bulmak zorundayız.

Beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için teşekkür ediyor, hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.